LAUSUNTO

Talousvaliokunta
HE 318/2022 vp

SUOMEN SÄHKÖNKÄYTTÄJÄT RY:N LAUSUNTO ASIASTA HE 318/2022 VP

Suomen Sähkönkäyttäjät ry (ELFi) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä Talousvaliokunnalle sähkömarkkinalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Edustamme yli 1 GWh kuluttavia sähkön netto-ostajia. Jäsenyrityksemme ovat kaupan, teollisuuden ja palvelualojen yrityksiä, joille kustannustehokkaat ja säännöiltään reilut sähkömarkkinat ovat keskeistä yritysten kilpailukyvylle ja investoinneille Suomeen.

Mielestämme on tärkeää turvata kaiken kokoisten käyttäjien ja eri liiketoimintaa harjoittavien yritysten tasapuoliset mahdollisuudet osallistua sähkömarkkinoille myös joustojen osalta. Asiakaskeskeinen sähkömarkkina tuo yrityksille ja Suomen kansantaloudelle taloudellista lisäarvoa.

ELFIN KOMMENTIT LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI.

Mielestämme hallituksen esitys on pääosin markkinoiden pelisääntöjä sekä eri toimijoiden rooleja selkeyttävä.

> Tukkumarkkinatasolla erityistä huomiota on kiinnitetty monopoliliiketoimintojen mahdollisuuksiin osallistua autojen latauksiin tai sähkövarastoihin liittyviin liiketoimintoihin. Ehdotettu linjaus on mielestämme selkeä, vaikka voikin sulkea alkuvaiheessa pois sähkömarkkinoille hyödyllisiä ja kustannustehokkaita hybridiratkaisuja. Markkinoiden perusrakenne on ehdotetun linjauksen jälkeen selkeämpi ja pelikenttä eri osapuolille yhtäläisempi (level playing field).

Hallituksen esityksessä yhtäläiset olosuhteet reservipalveluihin liittyen ovat merkittävästi epäselvemmät. On hyvin kyseenalaista, ovatko kysyntäjouston toimintaedellytykset suhteessa sähköntuotannon tarjoamaan tasavertaiset?

Mielestämme kaksi keskeistä periaatetta on vaarantumassa

1. Kysyntäjouston tulee olla vapaaehtoista ja taloudellisesti mielekästä, sekä sen tulee pohjautua selkeisiin sopimuksiin ja läpinäkyvään hinnoitteluun.

2. Sähkön ostajan tulee olla sopimus-pohjaisesti hankkimansa sähkön omistaja, joka saa vapaasti hallinnoida hankkimaansa sähköä, eli käyttää tai olla käyttämättä sitä, sopimuksen mukaisesti.

Edellä mainittuja periaatteita lausunnon alainen esitys ei mielestämme riittävän selvästi tue.

> Kun muut markkinaosapuolet voivat osallistua joustomarkkinoille oman taloudellisen näkemyksen mukaisesti, niin hallituksen ehdotuksessa sivulla 39 on itsenäisen aggregaattorin tarjoaman palvelun ja siihen osallistuvan käyttäjän osalta yhteiskunnallisempi päämäärä: *”Ehdotettu malli on sähköjärjestelmän ja muiden*

SUOMEN SÄHKÖNKÄYTTÄJÄT

markkinatoimijoiden kannalta neutraali sekä tasapuolisin eri asiakasryhmien ja markkinatoimijoiden välillä ja siinä on suurimmat kannusteet kokonaisoptimoinnille. Mallin heikompi kannattavuus itsenäiselle aggregaattorille voi vähentää palveluista maksettavaa hyvitystä joustoon osallistuville loppukäyttäjille, mutta pienentää muille asiakkaille koituvia kustannuksia."

Kyseinen ajattelumalli johtaa siihen, että palveluita tarjoaville uusille yrityksille syntyy este markkinoille tulolle, jolloin kysyntäjouston markkinat jaetaan nykyisten sähkönmyyjien kesken. Kyseinen ongelma poistuisi, kun kysyntäjouston aktivointiin ei sisältyisi erillistä taloudellista kompensaatiota sähkön käyttäjän avoimelle toimittajalle tai tasevastaavalle.

Pidämme myös erikoisena sitä, että avoimen sähkömarkkinan EU-direktiiviin pohjautuvia pelisääntöjä ei tuoda eduskunnalle päätettäväksi, vaan vastuu niiden suunnittelusta ehdotetaan siirrettäväksi pois julkisesta päätöksenteosta, kantaverkkoyhtiölle. (sivu 194. "Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tehtävänä on määrittää 1 momentissa tarkoitetun korvauksen laskentamenetelmä Laskentamenetelmän tulee perustua itsenäisen aggregaattorin tarjoamien aggregointipalvelujen energiavaikutukseen asiakkaan avoimen toimittajan tai tasevastavan sähkötaseeseen sekä viitehintaan, joka voi vaihdella markkinapaikoittain.")

Edellisen johdosta esitämme, että lakiehdotuksen kohta:

Itsenäinen aggregaattori maksaisi kompensaatiota asiakkaansa avoimelle toimittajalle tai tämän tasevastaavalle energiasta, joka siirretään asiakkaan avoimen toimittajan tai tämän tasevastaavan sähkötaseesta itsenäisen aggregaattorin sähkötaseeseen.

Tulee korvattava seuraavalla lausumalla:

Kysyntäjouston aktivoinnin muutos taseeseen korjataan kantaverkkoyhtiö Fingridin hallinnoimassa tasehallinnassa avoimelle toimittajalle, ja vastuu jouston osallistuvasta tehosta siirretään itsenäiselle aggregaattorille.

Lukuisiin muihin (sähkösopimukset, laskutus, laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta jne.) ehdotettuihin lakimuutoksiin ei Suomen sähkönkäyttäjillä ole huomautettavaa tai kommenttia.

Kunnioittavasti
Pasi Kuokkanen
toimitusjohtaja
Suomen Sähkönkäyttäjät ry